

RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusaja number	63-26/305294
Otsuse kuupäev	30.04.2026
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	AS Connecto Eesti vaidlustus Elektrilevi OÜ riigihankes „Elektrivõrgu tööde teostamine Järvamaa piirkonnas“ (viitenumber 305294) otsustele tunnistada vastavaks ning edukaks ühispakkujate Võrgutehnikud OÜ ja OÜ Takisti pakkumus ning kvalifitseerida ühispakkujad Võrgutehnikud OÜ ja OÜ Takisti
Menetlusosalised	Vaidlustaja, AS Connecto Eesti, esindaja vandeadvokaat Tarvo Lindma Hankija, Elektrilevi OÜ, esindajad Hellis Vösu ja Carmen Linnumäe Kolmas isik, ühispakkujad Võrgutehnikud OÜ ja OÜ Takisti, esindaja Karl Gustav Alba
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS¹ § 197 lg 1 p-i 4 ja § 198 lg 3 alusel

- Jätta rahuldamata AS-i Connecto Eesti vaidlustus.**
- Jätta AS-i Connecto Eesti vaidlustusmenetluses kantud kulud tema enda kanda.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule kümne päeva jooksul otsuse avalikult teatavaks tegemisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1).

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (RHS § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 30.01.2026 avaldas Elektrilevi OÜ (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris lihthankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Elektrivõrgu tööde teostamine Järvamaa piirkonnas“ (viitenumber 305294) (edaspidi Riigihange) hanketeate.

---

¹ Riigihangete seadus

Hanketeate p-i 5.1.15 järgi sõlmitakse Riigihanke tulemusena raamleping ilma minikonkursita.

2. 06.04.2026 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) AS-i Connecto Eesti (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija 01.04.2026² otsustele tunnistada vastavaks ning edukaks ühispakkujate Võrgutehnikud OÜ ja OÜ Takisti (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumus ning kvalifitseerida Kolmas isik.

3. Vaidlustuskomisjon teatas 13.04.2026 kirjaga nr 12.2-10/63 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 16.04.2026 ja neile vastamiseks 21.04.2026.

Seoses Vaidlustajale dokumentide edastamisega andis vaidlustuskomisjon Vaidlustajale tähtaja 20.04.2026 nende dokumentide kohta seisukoha esitamiseks ja pikendas teist vastamise tähtaega kuni 22.04.2026.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad ja menetluskulude välja mõistmise taotluse Vaidlustaja, 20.04.2026 esitas Vaidlustaja seisukoha edastatud dokumentide kohta ja täiendava menetluskulude välja mõistmise taotluse, Hankija esitas täiendavad seisukohad 16.04.2026 ja 22.04.2026.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **AS Connecto Eesti**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

4.1. Vaidlustaja leiab, et kui Hankija oleks täitnud otsuse tegemisel seadust ja Riigihanke tingimusi, ei oleks saanud Kolmanda isiku pakkumust vastavaks ja edukaks tunnistada ega Kolmandat isikut kvalifitseerida (vaidlustuse lisa 1) ning sellisel juhul oleks Vaidlustaja esitatud pakkumus osutud edukaks.

4.2. Kolmandal isikul ei ole vastavustingimustes nõutud laborit

Vastavustingimused (vaidlustuse lisa 2) näevad ette töötajate ja mehhanismide minimaalsed nõuded vastavalt lisale 1. Lisa 1 (vaidlustuse lisa 3) (tulp M ja rida 13) näeb ette, et pakkujal peab olema Riigihanke tulemusena sõlmitava lepingu täitmiseks mobiilne kõrgepingelabor, mis võimaldab madalsageduslikku (0,02 ... 0,1 Hz) teimipinget kuni 50 kV ning võimaldab tuvastada kuni 35 kV kaablirikkeid.

Kolmandal isikul taolist laborit ei ole.

Nimetatud nõuetele vastavaid laboreid on Eestis ainult 2 (need on äriühingutel LEONHARD WEISS OÜ ja E-Service Aktsiaselts). Vaidlustajale teadaolevalt ei ole kumbki nimetatud labori omanik Kolmanda isikuga sõlminud lepingut labori teenuste osutamiseks ega oma ka kokkulepet taolise lepingu sõlmimiseks (teenuse osutamiseks). Samuti ei ole Kolmas isik tuginenud ühelegi alltöövõtjale, kellel taoline labor oleks.

---

² viimane allkiri on Hankija komisjoni liikme poolt otsusele antud 01.04.2026

Nimetatud labori teenuste kasutamine on Riigihanke tulemusena sõlmitava raamlepingu töövõtja poolt täitmiseks vajalik püsivalt ja kiireloomuliselt (rikke tuvastamiseks ja selle tulemusena rikke kõrvaldamiseks). Riigihanke tulemusena sõlmitava raamlepingu (vaidlustuse lisa 4) p-i 4.1.2 kohaselt on rikketööd raamlepingu järgse töövõtja põhikohustus ning see tuleb täita p-is 4.1.2 nimetatud lühikeste tähtaegade jooksul. Laborit või selle teenuse sisseostmiseks lepingut omamata ei ole raamlepingu täitmine võimalik. Seega ei vasta Kolmas isik vastavustingimustele ning tema pakkumus on alusetult tunnistatud vastavaks ja edukaks.

4.3. Kolmandal isikul ei ole vastavustingimustes nõutud töötajaid

Vastavustingimused näevad ette töötajate ja mehhanismide minimaalsed nõuded vastavalt lisa 1 nõuetele. Vastavusnõuete lisa 1 (rida 7) näeb ette, et pakkujal peab olema hanke tulemusena sõlmitava lepingu täitmiseks 2 A-pädevusega isikut, 6 C-isikut, 6 B-isikut, 8 tööühma liiget, 6 lülitajat (0,23-20kV), 2 lülitajat (PAJ ja JAJ). 4 madalpinge pingevaluste tööde tegijat ja 2 kaablimuhvi paigaldajat. Samad nõuded tuleneva raamlepingu p-ist 4.1.9.

Äriregistri andmete kohaselt on Võrgutehnikud OÜ-l kokku 8 töötajat (vaidlustuse lisa 5) ja Takisti OÜ-l töötajad üldse puuduvad (vaidlustuse lisa 6). Seega on Kolmandal isikul kokku 8 töötajat.

Vaidlust ei saa olla selles, et minimaalselt peab olema töötajaid 8 (töögrupp on vähemalt 8 töötajat). Vaidlustajale teadaolevalt aga ei täida Kolmanda isiku 8 töötajat kõiki eeltoodud vastavusnõudeid, st nende 8 töötaja hulgas ei ole 2 A-pädevusega isikut, 6 C-isikut, 6 B-isikut, 8 tööühma liiget, 6 lülitajat (0,23-20kV), 2 lülitajat (PAJ ja JAJ), 4 madalpinge pingevaluste tööde tegijat ja 2 kaablimuhvi paigaldajat. Iseenesest ei ole välistatud see, et üks töötaja täidab mitu eelviidatud nõuet, kuid Kolmanda isiku 8 töötaja hulgas olevad isikud ei täida kõiki neid vastavusnõudeid. Seega ei vasta Kolmanda isiku pakkumus vastavustingimustele.

4.4. Kolmas isik ei ole suuteline täitma raamlepingu p-i 3.15.12

Raamlepingu p-i 3.15.12 kohaselt hõlmab töövõtja poolt teostatav töö muuhulgas alljärgnevat: kõikide vajalike mõõtmiste ja kontrollide läbiviimist ning protokollide või deklaratsioonide koostamist, sealhulgas maandustakistuse, kaitserakenduse tagatise kontroll, kaitse-, PEN- ja potentsiaaliühtlustusjuhtide katkematus kontroll, isolatsioonitakistuse mõõte protokollide koostamine, ristmevälja gabariidi mõõtmine, visuaalkontroll jms. Kuna tegemist on raamlepingu täitmisel püsivalt vajaliku teenusega, siis eeldab selle kohustuse täitmise suutlikkus töövõtjal endal vastava pädevusega mõõtelabori olemasolu või selle teenusena sisse ostmist. Kolmandal isikul (sh alltöövõtjal) puudub taoline labor. Samuti ei ole Kolmas isik pakkumuses tuginenud ühelegi taolisele alltöövõtjale, kellel taoline labor ja mõõtmis-suutlikkus oleks. Seega ei vasta Kolmanda isiku pakkumus Riigihanke tingimustele (sh Riigihanke tulemusena sõlmitava raamlepingu tingimustele) ja sellest tulenevalt on pakkumus alusetult tunnistatud vastavaks ja edukaks.

4.5. Hankija on jätnud välja selgitamata RHS §-s 115 lg 2 p 2 ja lg 3 sätestatud asjaolud ning Kolmanda isiku töötajate keskmine töötasu ei vasta RHS § 115 lg 2 p 2 nõuetele

RHS § 115 lg 2 p 2 ja lg 3 kohaselt on hankija kohustatud nõudma pakkujalt, kelle pakkumuse ta kavatseb edukaks tunnistada, selgitust, kui pakkuja või tema pakkumuses nimetatud alltöövõtja töötajate keskmine töötasu oli võrdlusperioodi jooksul väiksem kui 70 protsenti

sama ajavahemiku keskmisest töötasust hankelepingu esemele vastavas valdkonnas.

Vaidlustajale teadaolevalt ei ole Hankija nimetatud väljaselgitamiskohustust täitnud ja/või on selle täitmisel teinud sisult ebaõigeid ja põhjendamatuid järeldusi.

Maksu- ja Tolliameti andmetel oli elektri- ja sidevõrkude ehituse valdkonnas perioodil juuni 2025 november 2025 töötajate keskmine kuu töötasu 2 872 eurot (vaidlustuse lisa 7). Sellest 70% moodustab 2 010,40 eurot.

Äriregistri andmete kohaselt moodustasid Võrgutehnikud OÜ tööjõumaksud 2025 IV kvartalis (so ajal, mil osaühingul oli 8 töötajat) 20 889 eurot (vaidlustuse lisa 5). Seega oli osaühingu ühe töötaja keskmine tööjõumaksude summa ühes kuus 20 889 eurot / 8 töötajat / 3 kuud = 870,37 eurot. Seega saab töötaja keskmise kuu töötasu arvestada alljärgneva valemi alusel (kus X tähistab töötasu): $870,37 \text{ eurot} = (X \times 33\%(\text{sotsiaalmaks})) + (X \times 24\%(\text{tulumaks}))$. Selle kohaselt on X (ehk osaühingu töötaja keskmine kuu töötasu) 1 527 eurot. See on oluliselt (ca 25%) väiksem kui 70% keskmisest valdkonna kuu töötasust (so. 2 010,40 eurost). OÜ-l Takisiti töötajad ja tööjõumaksud puuduvad (vaidlustuse lisa 6).

Seega on Kolmanda isiku töötajate keskmine töötasu oluliselt alla seaduses (RHS § 115 lg 2 p 2 ja lg 3) sätestatud määra ning Hankija pidanuks nõudma selle kohta Kolmandalt isikult selgitusi. Vaidlustaja leiab, et sõltumata selgituse küsimisest ei saa olla mõjuvaid ja arvestatavaid objektiivseid põhjendusi, eriti taolise väikse töötajate arvuga osaühingu puhul, mis õigustaks valdkonna keskmisest nii palju madalama töötasu maksmist. Taoline keskmisest oluliselt madalama palga maksmine viitab ebaausa konkurentsi osutamisele ja/või töö- ja maksuseaduste rikkumisele. Seetõttu leiab Vaidlustaja, et Hankija pidanuks Kolmanda isiku pakkumuse tagasi lükkama muuhulgas RHS § 115 lg 8 ja/või 9 alusel.

4.6. Vaidlustaja 16.04.2026 täiendavad seisukohad.

4.6.1. Vaidlus puudub selles, et Vaidlustaja viidatud Riigihanke nõuded kõrgepingelabori ja töötajate arvu ning pädevuse osas olid Riigihanke tingimuste kohaselt esitatud lepingu sõlmimise ja täitmise seisuga.

Vaidlustaja väide oli vaidlustuses ja on jätkuvalt see, et Kolmas isik ei suuda neid tingimusi täita ja see oli juba vaidlustatud Hankija otsuste tegemise seisuga ettenähtav ning ilmne. Ka Hankija ise möönab vastuses, et kõnealuse labori kasutamise võimalused Eestis on äärmiselt piiratud. Kolmas isik ei ole esitanud ühtegi tõendit ega isegi mitte põhjendust selle kohta, kuidas ta kavatseb taolist kriitilist ja üldteadaolevalt ülipiiratud võimalust lepingu sõlmimisel ja täitmisel realiseerida.

Hankija viitab õigesti, et Vaidlustaja on oma pakkumuses tuginenud sellekohasele kokkuleppele ühe (kahest) sellise labori omanikuga. Seega Vaidlustaja on minimaalselt teinud usutavaks võimaluse, et suudab selle tingimuse lepingu sõlmimise korral ka täita. Kolmanda isiku osas puudub isegi sellekohane pakkuja enda selgitus või kinnitus ning selle andmata jätmine on ka arusaadav, sest Kolmandal isikul puudub objektiivselt selle tingimuse täitmise võimekus lepingu sõlmimise ja täitmise ajaks.

4.6.2. Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamine, mille puhul on juba ette teada, et pakkujad ei suuda lepingu sõlmimisel ja täitmisel täita nõutud tingimusi ning puudub

ka mistahes teoreetilinegi võimalus kontrollida sellise tingimuse täitmise võimekust (kasvõi pakkuja paljasõnalise kinnitusegi näol), on lubamatu. Pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamine ei saa olla pelgalt formaalse tingimuse täitmise tagajärg, vaid see peab olema suunatud üksnes sellele, et sellise pakkujaga saab ka tegelikult hankelepingu sõlmida ja pakkuja suudab seda lepingut nõuetekohaselt täita.

4.6.3. Arvestades Kolmanda isiku avalikult kättesaadavaid andmeid (millised Vaidlustaja esitas ka vaidlustuse lisana) neil oleva tööjõu osas, on samuti eluliselt ebausutav, et Kolmas isik suudab lepingu sõlmimisel ja täitmisel täita töötajate arvu ja pädevuse nõuded, kui seni neil taoline võimekus puudub ning puudub ka isegi eluliselt usutav selgitus, mille kohaselt nad suudavad need tingimused õigeaegselt täita. Ka seetõttu on taolise pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamine eeltoodud alustel lubamatu.

4.6.4. Vaidlustajal peab olema võimalik enda vaidlustuse läbivaatamise raames tutvuda nende andmete ja asjaoludega, millele Hankija tugines ja tugineb Vaidlustaja vaidlustusele vastu vaidlemisel, sest vastaselt korral ei ole tagatud Vaidlustaja kaebeõiguse sisuline teostamine ning kaebeõigus oleks sellisel juhul pelgalt formaalne ja illusoorne.

4.6.5. Vaidlustaja leiab, et Riigihankes keskmise töötasu arvesse võtmisel RHS § 115 lg 2 p 2 tähenduses ei saa olla võrdluse aluseks keskmine töötasu ehitusvaldkonnas, vaid võrdluse aluseks peab olema keskmine töötasu elektrivõrkude ehitamise valdkonnas. Hankija ei ole soovinud tellida üldehitustöid, vaid just spetsiifiliselt elektrivõrgu ehitustöid. See, et selliste tööde raames tuleb muuhulgas teha ka üldehitustöid, ei muuda seda hanget üldehitustööde hankeks. Samuti sisaldasid Riigihanke vastavustingimused spetsiifilisi nõudeid justnimelt elektritööde osas (sh töötajate nõutavad pädevused, referentsid jne.).

Kui Riigihanke tingimused sisaldavad muuhulgas spetsiifilise kvalifikatsiooniga töötajate olemasolu (st ühtlasi kõrgema töötasuga) ja spetsiifilist kogemust (referentse), siis isegi kui hange sisaldab lisaks spetsiifilistele töödele ka muuhulgas madalama pädevuse vajadusega või üldse pädevusnõudeta tööde tegemist, siis sellisel juhul tuleb palgaandmete võrdlemisel lähtuda justnimelt vastavatest rangematest kriteeriumitest, sest ilma spetsiifilisi nõudeid täitmata ei ole sellise hanke täitmine võimalik.

Ainuvõimalik RHS § 115 lg 2 p 2 tähenduses on vastav keskmise palga võrdlus teha justnimelt ainult elektrivõrkude ehitamise valdkonna keskmise töötasuga. Nagu selgub Hankija vastusest, siis Hankija seda teinud ei ole (kontroll ja hindamine on sisuliselt läbi viimata jäetud kuna võrdlus on läbi viidud üksnes asjasse puutumatu valdkonna keskmise töötasuga) ja seega ei ole Hankija täitnud ka vastavat väljaselgitamiskohustust. Seega on Vaidlustaja poolt vaidlustuses toodud etteheited olnud põhjendatud ja puudus alus edukaks tunnistatud pakkumuse esitajate pakkumuste vastavaks ja edukaks tunnistamiseks.

Vaidlustaja leiab, et vastavaks ja edukaks tunnistatud pakkumuse esitajate vastavad keskmise palga andmed ei ole ega saa olla ärisaladuseks ning Vaidlustajal on õigus nendega tutvuda, kui Hankija nende andmetega põhjendab oma vastuväiteid vaidlustusele ja vaidlustatud otsuseid.

4.7. Vaidlustaja 20.04.2026 seisukohad.

4.7.1. Edastatud maksuhalduri tõendis on kinni kaetud ka ehitusvaldkonna keskmise töötasu

suurus ning nähtavaks on jäetud üksnes pakkuja keskmise töötasu % ehitusvaldkonna keskmisest töötasust. Valdkonna keskmise töötasu suurus ei ole ühelgi juhul isikuandmed ega muud andmed, mille avaldamisest Vaidlustajale saaks keelduda, mistõttu on vastava osa andmetest Vaidlustaja jaoks kinni katmine lubamatu.

Arvestades seda, et asjakohase valdkonna, so elektrivõrkude ehitamise valdkonna, keskmine töötasu on ca 50% kõrgem kui ehitusvaldkonna keskmine tasu, siis on ilmne, et kui edukaks tunnistatud pakkuja keskmine töötasu oli 78% ehitusvaldkonna keskmisest töötasust, on see oluliselt väiksem kui 70% elektrivõrkude ehitamise valdkonna keskmisest töötasust. Seetõttu on Vaidlustaja varem esitatud argumendid edukaks tunnistatud pakkumuse esitaja põhjendamatult madala keskmise töötasu kohta õiged ja põhjendatud.

4.7.2. Vaidlustaja jääb oma varem esitatud seisukohtade juurde ja leiab, et vastavaks ja edukaks tunnistatud Kolmanda isiku pakkumus ei vasta vastavusnõuetele (vastavad nõuded on viidatud vaidlustuses) ega keskmise töötasu minimaalsele nõudele.

5. Hankija, **Elektrilevi OÜ**, palub jätta vaidlustus rahuldamata.

5.1. 19.02.2026, 23.02.2026, 25.02.2026 ja 27.02.2026 esitas Hankija Kolmandale isikule riigihangete registri teabevahetuse kaudu küsimused keskmise töötasu ning pakkumuse kohta. Kolmas isik vastas esitatud teabenõuetele tähtaegselt.

5.2. Vaidlustaja väide, mille kohaselt Kolmandal isikul ei ole vastavustingimustes nõutud mobiilset kõrgepingelaborit, ei ole asjakohane ja ei mõjuta Hankija otsust.

5.2.1. Vastavustingimustes on sätestanud eraldi nõuded ridadel „kvalifitseerumisel“ ja „lepingu täitmiseks“. Nõuded on kirjeldatud hankedokumendi „Lisa 1 Miinimumnõuded töötajatele ja mehhanismidele“ real „Kvalifitseerumisel“. Sellele jaotusele vastab ka hankedokumentides toodud „Vorm 5 Töötajate nimekiri“. Nimetatud mobiilne kõrgepingelabor peab olema pakkujal olemas lepingu täitmiseks.

Eduka pakkumuse esitanud pakkuja esitab töötajate ja mehhanismide lõpliku nimekirja enne lepingu täitmisele asumist ning vastavad nõuded peavad olema täidetud kogu lepingu täitmise perioodi vältel vastavalt raamlepingu p-idele 4.1.9 ja 4.1.10. Raamlepingu algus on märgitud vastavalt raamlepingu p-ile 9.1 (leping jõustub allkirjastamisest).

Kuivõrd Hankija ei nõudnud vastavustingimusena mobiilse kõrgepingelabori olemasolu ega selle kasutamise võimalikkuse tõendamist juba pakkumuse esitamisel, ei pidanud Hankija seda vastavuse hindamisel ka kontrollima ning edukaks tunnistatud pakkumuse esitanud pakkuja pakkumuse tagasilükkamiseks puudus alus. Samuti ei ole Hankija kehtestanud nõuet, et pakkuja peaks vastavat laborit omama.

Hankija on teadlik, et nõutud labor on Eestis olemas üksikutel ettevõtetel ning nende lepinguline kasutamine ettevõtjate vahel on tavapärane praktika. Vaidlustaja on ise oma pakkumuses vabatahtlikult (vorm 5) märkinud mobiilse kõrgepingelabori osas info, et tal on olemas kokkulepe LEONHARD WEISS OÜ kaablilabori kasutamiseks, mis kinnitab, et vastavat ressursi kasutatakse praktikas lepingulisel alusel.

Hankija ei ole Riigihanke alusdokumentides kehtestanud nõuet, et pakkujal peab olema

nimetatud labor omandis ega kohustust esitada pakkumuse koosseisus tööendeid labori olemasolu või selle kasutamise võimalikkuse kohta. Seega ei saa Vaidlustaja väita, et Kolmanda isiku pakkumus ei vasta nõuetele olukorras, kus samaväärset lähenemist on kasutanud ka Vaidlustaja ise. Vaidlustaja käsitluse kohaldamisel ei oleks Hankija saanud vastavaks tunnistada ka Vaidlustaja enda pakkumust.

Hankija ei saa hinnata pakkumuse vastavust sellistele tingimustele, mida Riigihanke alusdokumentides ei ole kehtestatud ega tugineda otsuse tegemisel nõuetele, mida ei ole pakkujatele eelnevalt teatavaks tehtud. Selline lähenemine oleks vastuolus RHS § 3 lg-s 1 sätestatud võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega.

5.2.2. Vaidlustaja väide, et Kolmas isik ei ole suuteline täitma raamlepingu p-i 3.15.12, on selgelt otsitud ja oletuslik ega põhine ühelgi tõendil. Hankija ja Kolmas isik ei ole Riigihanke tulemusena raamlepingu sõlmimiseni veel jõudnud. Arvestades, et Riigihanke alusdokumentides ei olnud nõutud mobiilse kõrgepingelabori olemasolu ega selle kasutamise kokkulepet enne lepingu sõlmimist, on Kolmandal isikul võimalik vastav võimekus tagada kuni lepingu täitmisele asumiseni. Seetõttu ei ole alust järeldada, et raamlepingu täitmine oleks juba enne selle sõlmimist võimatu.

5.2.3. Vaidlustaja väide, et Kolmandal isikul ei ole vastavustingimustes nõutud töötajaid ning seetõttu oleks tulnud pakkumus tagasi lükata, ei vasta tõele. Riigihanke vastavustingimustes on sätestanud eraldi nõuded Riigihankes esitatava info kohta lisa 1 ridadel „kvalifitseerumisel“ ja hilisemaks „lepingu täitmiseks“ – Riigihankes real „kvalifitseerumiseks“ on nõutud väiksem arv töötajaid ning hilisemas lepingu täitmise etapis suurem arv (vt tabel p-is 8).

Kolmas isik esitas vastavustingimustes nõutud „Vorm 5, Töötajate nimekiri“, millest nähtus, et Riigihankes real „kvalifitseerumiseks“ töötajatele kehtestatud minimaalsed nõuded olid täidetud. Hankija kontrollis Kolmanda isiku pakkumuse vastavust tõendite alusel ning leidis, et „Pakkuja esitatud „Vorm 5. Töötajate nimekiri“ andmete põhjal vastab pakkuja Hankija kehtestatud töötajate minimaalsele arvulisele nõudele. Esitatud andmed olid korrektsed.“ Nõutud kvalifikatsiooniga isikud olid olemas ja nende õigused kehtivad (Elektrilevi Partnerite Portaalist leitavad, Hankija lisab oma kontrolli tulemuse käesolevale vastusele lisana 1, kuid palub vaidlustuskomisjonil seda Vaidlustajaga mitte jagada, kuna see sisaldab teavet Kolmanda isiku töötajate kohta).

Asjaolu, et mõni isik täidab samaaegselt mitut rolli, ei muuda pakkumust mittevastavaks, st isikud võisid rollides kattuda, Hankija ei kehtestanud rollide kattuvusele piiranguid.

Nõuded pakkumuse esitamise etapis ja lepingu täitmisele asumise etapis on erinevad. Seetõttu ei olnud pakkujal kohustust esitada kõiki lepingu täitmiseks vajalikke töötajaid juba pakkumuse koosseisus. Pakkujal on õigus tagada täiendavate töötajate olemasolu hiljemalt lepingu täitmisele asumisel.

Tuginedes eeltoodule ei ole Hankija eksinud pakkumuse vastavaks tunnistamisel ega pakkuja kvalifitseerimisel ja edukaks tunnistamisel ei labori ega ka töötajate minimaalsete nõuete osas.

5.2.4. Vaidlustaja väide, et Hankija on jätnud välja selgitamata RHS §-s 115 lg 2 p 2 ja lg 3 sätestatud asjaolud ning edukaks tunnistatud pakkuja töötajate keskmine töötasu ei vasta RHS § 115 lg 2 p 2 nõuetele, ei vasta tõele.

Riigihangete registris vastava teabevahetuse alamlehel jaotuses „Sõnumid ettevõtjale“ on näha, et hankija pöördus 19.02.2026 edukaks tunnistatud pakkuja poole päringuga saada keskmise töötasu tõendid: „*Riigihanke 305294 Elektrivõrgu tööde teostamine Järvamaa piirkonnas korraldaja soovib, et te esitaksite keskmise töötasu tõendid. Tõend tuleb esitada kõikide pakkumuses osalevate ettevõtete kohta (k.a alltöövõtjad). Eesti Vabariigi ettevõtted saavad tõendi Maksu- ja Tolliameti e-teenindusest. Täpsem info tõendi saamiseks on kirjeldatud Maksu- ja Tolliameti lehel: <https://www.emta.ee/ariklient/registreerimineettevotlus/paringud-toendid/toendite-taotlemine>. Esitav tõend peab sisaldama järgnevat infot: Pakkuja makstud keskmine töötasu võrdlusperioodi jooksul. Iga pakkumuses nimetatud alltöövõtja keskmine töötasu võrdlusperioodi jooksul. Pakkuja ja pakkumuses nimetatud alltöövõtja asukohariigi hankelepingu esemele vastava valdkonna keskmine töötasu võrdlusperioodiga samal ajavahemikul. Võrdlusperiood käesoleva paragrahvi tähenduses on kuus kalendrikuud, mille viimaseks kuuks on riigihanke algamise kalendrikuust üle-eelmine kalendrikuu“.*

Kolmas isik vastas esitatud päringule 20.02.2026 esitades nõutud tõendid koos märkusega, et Takisti OÜ-l hetkel töötajad puuduvad. Esitatud tõendite kontrollimisel tuvastas Hankija puudusi alltöövõtja Hepta Group Energy OÜ keskmise töötasu tõendi osas ning küsis täiendavaid selgitusi ja parandatud tõendeid kahel korral (ühel korral puudus võrreldav valdkond, teisel korral oli valitud vale võrdlusperiood). Puudused alltöövõtja keskmise töötasu tõendi osas said kõrvaldatud lõplikult 27.02.2026. Kolmanda isiku keskmine töötasu vastab keskmisele ehitusvaldkonna töötasule.

Hankija arvestas, et Riigihanke ese hõlmab nii ehitusvaldkonna kui ka elektrivõrkude ehitustöid ning aktsepteeris vastavalt turupraktikale võrdlusena nii ehitusvaldkonna kui ka elektrivõrkude ehituse keskmist töötasu. Seega ei piirdunud Hankija esitatud andmete formaalse kontrolliga, vaid kontrollis nende sisulist vastavust ning nõudis täiendavaid selgitusi.

RHS § 115 lg 2 p-i 2 kohaselt on hankijal kohustus hinnata, kas pakkuja poolt makstav töötasu on põhjendamatult madal võrreldes valdkonna keskmisega. Seadus ei näe ette pakkuja automaatset kõrvaldamist üksnes põhjusel, et keskmine töötasu on valdkonna keskmisest madalam.

Seoses pakkuja märkusega, et OÜ-l Takisti hetkel töötajad puuduvad, palus Hankija 25.02.2026 pakkujal täpsustada, kuidas kavatseb Takisti OÜ hankelepingu täitmisel töid teostada olukorras, kus tal puuduvad töötajad ning milline on ühispakkujate tööjaotus lepingu täitmisel ning täpsustas oma küsimust 27.02.2026. Pakkuja 26.02.2026 ja 3.03.2026 antud selgitusi luges Hankija piisavaks.

5.3. Hankija 16.04.2026 selgitused mõõtelabori osas

Hankija ei ole mõõtelabori olemasolu pakkujatelt nõudnud ning seda ka vastavustingimusena kehtestanud, mistõttu ei olnud Hankijal kohustust selle olemasolu pakkumuste vastavuse hindamise raames ka kontrollida.

Hankija tõi oma 10.04.2026 vastuses välja vastavustingimustes toodud miinimumnõuded töötajatele ja mehhanismidele, mille kohaselt oli lepingu täitmise hetkeks nõutud kõrgepingelabori olemasolu. Vastavustingimused ei seadnud nõuet mõõtelabori olemasolule. Kui mõõtelabori olemasolu oleks olnud nõutav, oleks see kajastunud miinimumnõuete tabelis lisaks kõrgepingelabori nõudele (lepingu täitmise ajal).

Kuigi töövõtja peab lepingu raames tagama mõõtmiste läbiviimist, siis ei ole Hankija kehtestanud viisi, kuidas mõõtetöid teostada ja töövõtjale nõuet omada enda mõõtelaborit, kuna see oleks konkurentsi piirav nõue, mis oleks pakkujate ringi piiranud.

5.4. Hankija 22.04.2026 täiendavad seisukohad.

5.4.1. Hankija kehtestas Riigihanke alusdokumentides miinimumnõuded, mis tuli pakkujatel täita, et osutada edukaks ja kvalifitseeruda. Nimetatud nõuete hulgas ei olnud nõuet, et selleks hetkeks peab pakkujal olema vastav labor või selle kasutamise kokkulepe ning ka nõutava pädevusega töötajaid on pakkujal võimalik lepingu täitmise etapis lisada. Kolmas isik täitis miinimumnõuded.

Hankija ei nõudnud seejuures mistahes kokkulepete vms tõendite esitamist seoses mehhanismide või töötajatega lisaks sellele, mis oli vastavustingimustes kirjas. Asjaolu, et Vaidlustaja ise muutis Hankija koostatud vormi 5 ja esitas mh andmed labori kasutamise võimaluse kohta ning lisas sinna ka rohkem töötajaid, kui oli selles etapis nõutud, oli Vaidlustaja enda otsus, mitte Hankija nõue.

5.4.2. Vaidlustaja väide, et talle ei ole kättesaadavaks tehtud andmeid töötajate olemasolu ja nende kvalifikatsiooni kohta, ei vasta tõele. Vaidlustuskomisjoni 17.04.2026 e-kirjale oli lisatud ilma spetsialistide nimedeta Kolmanda isiku pakkumuses esitatud Vormi 5, kus töötajate nimed olid asendatud X-dega, kuid seejuures on töötajate arv nõutud rolli juures esitatud ja on vastavuses Hankija kehtestatud vastavustingimusega.

Vastavustingimustes oli välja toodud, et pakkumuse esitamisel peab pakkujal olema vähemalt kaks (2) A-pädev või sellest kõrgema kvalifikatsiooniga isikut; vähemalt kolm (3) töötoimingut eest vastutavaks määratud isikut (C-isikud); vähemalt kolm (3) lülitajat 0,23-20 kV va PAJ ja JAJ; vähemalt neli (4) madalpinge pingevaluste tööde tegijat ning vähemalt kaks (2) kaablimuhvi paigaldajat (vt vastavustingimus nr 2 lisa 1. Miinimumnõuded töötajatele ja mehhanismidele). Kolmas isik täitis Vormil 5 ära kõik nõutud rollid, mis on nähtav ka vaidlustuskomisjoni 17.04.2026 saadetud e-kirja lisast (lihtsalt ilma töötaja nimeta, mis on asendatud X-dega), st Hankija kehtestatud miinimumnõuded olid täidetud ja seda on Hankija ka kontrollinud ning tõendanud (vt Hankija vastuse lisa 1, mille vaidlustuskomisjon edastas Vaidlustajale 17.04.2026 e-kirjaga).

5.4.3. Kui Vaidlustaja leiab, et Hankija kehtestatud nõuetega ei ole võimalik lepingut nõuetekohaselt täita, on ta oma argumendid esitanud selgelt hilinevalt. Sellisel juhul oleks Vaidlustaja pidanud vaidlustama Riigihanke alusdokumendid.

Juhul, kui Kolmas isik ei suuda lepingut mehhanismide ja vajaliku tööjõu osas täita, on lepingus selleks ette nähtud eraldi sanktsioonid. Raamlepingu p-i 8.34.2 kohaselt loetakse raamlepingu p-ides 4.1.9 ja/või 4.1.10 sätestatud nõutud õigustega personali ja/või mehhanismide korduvat osalist või täielikku puudumist lepingu oluliseks rikkumiseks, mille

eest on Hankijal vastavalt p-ile 8.35 rikkumise igakordsel esinemisel õigus nõuda töövõtjalt leppetrahvi kuni 1,5% raamlepingu kogumaksumusest, maksimaalselt kokku 4,5% lepingu kogumaksumusest ning rakendada kõiki lepingust ja/või seadusest tulenevaid sanktsioone ja/või õiguskaitsevahendeid. Raamlepingu p-id 4.1.9 ja 4.1.10 sätestavad töövõtja kohustuse tagada lepingu täitmisel minimaalselt punktis nimetatud õigustega töötajate ja mehhanismide kasutamise. Seega on Hankijal olemas piisavad õiguskaitsevahendid juhuks, kui Kolmas isik ei täida lepingut nõuetekohaselt.

5.4.4. Hankija ei nõustu ka Vaidlustaja väitega, et töötasu võrdluse aluseks peab olema keskmine töötasu elektrivõrkude ehitamise valdkonnas. RHS § 115 ei sätesta konkreetset metoodikat ega kohusta Hankijat lähtuma kitsalt ühe konkreetse alamvaldkonna töötasu statistikast. Hankijal on kaalutlusruum valida asjakohane ja objektiivne võrdlusbaas. Riigihangete registris on CPV koodide osas elektripaigaldustööd liigitatud ehitustööde valdkonda. Riigihanke liigiks on samuti ehitustööd (nt asjad, ehitustööd, teenused). Riigihanke eesmärgiks on Järvamaa piirkonnas tellijale tehniliste lahenduste koostamine, remondi- ja ehitusprojektide koostamine, sealhulgas kinnisasja kasutusõiguse saamiseks lepingute sõlmimine, korrashoiutööde tegemine, sealhulgas elektrivõrgu liinikoridoride kiireloomuliste tööde tegemine, ehitustööde tegemine, rikete likvideerimine ja muude elektritööde tegemine kooskõlas lepinguga ning selle alusel esitatud tellimustega sätestatud mahus ja tähtjaks. Seega on Riigihanke esemeks lisaks elektritöödele ka ehitustööd, mh kaeve-, paigaldus- ja pinnasetööd, mistõttu ei ole tööjõukulu struktuur piiratud üksnes elektritööde spetsialistidega. Eeltoodust tulenevalt on Hankija pidanud põhjendatuks lähtuda ehitusvaldkonna keskmisest töötasust, mis kajastab laiemalt lepingu täitmiseks vajalikku tööjõudu.

6. Kolmas isik, **ühispakkujad Võrgutehnikud OÜ ja OÜ Takisti**, leiab, et Vaidlustaja eesmärgiks on uue lepingu sõlmimise edasi lükkamine - Vaidlustaja täidab praegust kehtivat hoolduse lepingut vaidlusaluses tööde piirkonnas.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Vaidlustaja on vaidlustanud Hankija 01.04.2026 otsuse tunnistada Kolmanda isiku pakkumus vastavaks põhjendustelt, et:

- 1) Kolmandal isiku puudub „Vastavustingimustes“ nõutud kõrgpingelabor;
- 2) Kolmandal isikul puuduvad „Vastavustingimustes“ nõutud töötajad;
- 3) Kolmas isik ei ole suuteline täitma „Töövõtu raamlepingu“ (edaspidi RL) p-i 3.15.12, sest tal puudub mõõtelabor.

7.1. „Vastavustingimused“ osast **TÖÖTAJATE JA MEHHAANISMIDE MINIMAALSED NÕUDED** tuleneb, et *vajalike õigustega töötajate ja mehhanismide minimaalsed arvulised nõuded on toodud dokumendis "Lisa 1. Miinimumnõuded töötajatele ja mehhanismidele".*

Pakkuja esitab täidetud vormi 5 (Vorm 5. Töötajate nimekiri) vastavalt lisa 1 nõuetele.

Küsimused ettevõtjale:

1. *Pakkuja esitab täidetud vormi 5 (Vorm 5. Töötajate nimekiri) (Vabas vormis dokument)*

Lisas 1 on toodud järgmised miinimumnõuded:

Lisa 1. Miinimumnõuded töötajatele ja mehhanismidele												
Riigihanke 305294_Elektivõrgu tööde teostamine Järvamaa piirkonnas												
Hankepiirkond	A-pädev või sellest kõrgema kvalifikatsiooniga isik	C-isik	B-isik (0,23-1 kV)	Töörühma liikmed	Lülitajad 0,23-20 kV va PAJ ja JAJ	Lülitajad PAJ ja JAJ ^{*1}	Madalpinge pingevaluste tööde tegijad ^{*2}	Kaablimuhvi paigaldajad ^{*3}	Korvtõstukiga mehhanism ^{*4}	Mehhanism mastivahetuseks	Labor ^{*5}	
Järvamaa	Kvalifitseerimisel	2	3	-	-	3	-	4	2	-	-	-
	Lepingu täitmiseks	2	6	6	8	6	2	4	2	3	2	1

*1 - õigused kirjeldatud mahus peavad olema hiljemalt 1.08.2026.
*2 – sisaldab kõiki kvalifitseerimistingimuse "Tehnilise ja kutsealase suutlikkuse" punktis 4 toodud pingevaluste tööde tegemise õiguseid;
*3 – kaablimuhvi paigaldajad peavad omama hankija juhendis J374 sätestatud eksami nõuetele vastavat tunnistust;
*4 - üks korvtõstuk peab võimaldama teenindada 110 kV gabariidiga õhuliine (tõstekõrgusega vähemalt 21 meetrit);
*5 – mobiilne kõrgepingelabor, mis võimaldab madalsageduslikku (0,02 ... 0,1 Hz) teimipinget kuni 50 kV ning võimaldab tuvastada kuni 35 kV kaablirikkeid.

Vaidlust pole selles, et nõuded töötajatele ja mehhanismidele on jagatud kaheks - osa nõuetest peavad olema täidetud kvalifitseerimiseks, osa RL-i täitmiseks.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija on eksinud viidates kvalifitseerimiseks kehtestatud tingimustele. Hankija dokumendis „Kõrvaldamise alused ja kvalifitseerimise tingimused“ pole toodud kvalifitseerimise tingimusi seonduvalt töötajate ja mehhanismidega. Ilmselt on Hankija lisanud pidanud sõna „kvalifitseerimisel“ all silmas pakkumuse vastavuse etappi ja sõnade „lepingu täitmiseks“ all tingimusi, mis peavad olema täidetud alles RL-i täitmise ajaks.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et see Hankija eksimus ei too kaasa vaidlusaluste otsuste kehtetuks tunnistamist, sest vaidlust ei ole selles, et kõik lisa 1 nõuded ei pidanud olema täidetud pakkumuse esitamisel ja oluline on see, et Hankija on „kvalifitseerimisel“ esitanud nõuete täitmist sisuliselt kontrollinud pakkumuste vastavuse kontrollimise etapis.

Riigikohus on 13.06.2013 otsuses kohtuasjas nr 3-3-1-24-13 (p 26) asunud seisukohale, et riigihankemenetluses tehtud viga ei too kaasa hankija otsuse kehtetuks tunnistamist, kui rikutud menetlus- või vorminõue ei mõjutanud küsimuse otsustamist sisuliselt.

7.2. Lisast 1 tuleneb selgelt, et mobiilne kõrgepingelabor, mis *võimaldab madalsageduslikku (0,02 ... 0,1 Hz) teimipinget kuni 50 kV ning võimaldab tuvastada kuni 35 kV kaablirikkeid*, peab pakkujal olemas olema siis, kui RL-t täidetakse.

Riigihanke alusdokumentidest ei tulene pakkujale kohustust mingeid andmed/dokumente selle kohta, millist mobiilset kõrgepingelaborit pakkuja kavatses RL-i täitmisel kasutada, pakkumuses esitada.

Riigihanke alusdokumentides pole nõuet, et pakkuja pidi enne pakkumuse esitamist sõlmima labori omanikuga lepingu ega ka mingi teistsuguse kokkuleppe labori kasutamise kohta.

Asjaolu, et Vaidlustaja on selle labori kohta oma pakkumuses informatsiooni esitanud, ei tähenda seda, et Kolmas isik oleks ka pidanud seda tegema.

7.3. Pakkumuses esitatavas vormis 5 pidi pakkuja esitada andmed järgmiste töötajate kohta:

- 1) 2 A-pädevusega isikut;
- 2) 3 C-isikut;
- 3) 3 lülitajat (0,23-20kV);
- 4) 4 madalpinge pingevaluste tööde tegijat - sisaldab kõiki kvalifitseerimistingimuses „Tehnilise ja kutsealase suutlikkuse“ punktis 4 toodud pingevaluste tööde tegemise

- õiguseid;
- 5) 2 kaablimuhvi paigaldajat - peavad omama hankija juhendis J374 sätestatud eksami nõuetele vastavat tunnistust.

Vastavalt lisale 1 pidi Hankija nende töötajate vastavust kontrollima.

Kolmas isik on pakkumuses vormi 5 esitanud ja selles nimetanud:

- 1) 2 A-pädevusega isikut;
- 2) 3 C-isikut;
- 3) 3 lülitajat (0,23-20kV);
- 4) 4 madalpinge pingevaluste tööde tegijat;
- 5) 2 kaablimuhvi paigaldajat.

Hankija vaidlustusele esitatud vastuse lisas 1 on toodud see, millised õigused on Kolmanda isiku vormis 5 esitatud isikutel, nende õiguste tekkimise alg- ja lõppkuupäevad. Osade isikute kohta on õiguste tekkimist tõendavad dokumendid esitatud pakkumuses, osade puhul on Hankija kontrolli teostanud Elektrilevi Partnerite Portaalist.

Vaidlustaja sai vaidlustusmenetluses tutvuda nii Kolmanda isiku pakkumuses esitatud vormiga 5, kui ka Hankija vastuse lisaga 1. Mõlemast dokumendist olid töötajate nimed kustutatud, kuid oli tuvastatav, et Kolmas isik oli pakkumuses igale vastavale positsioonile esitanud Riigihanke alusdokumentides nõutud arvu töötajaid ja ka see, et iga isiku puhul on vastavus Hankija kehtestatud nõuetele kontrollitud.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija on sisuliselt kontrollinud seda, kas vormis 5 on toodud kõik lisas 1 nõutud töötajad ja kas nad vastavad kehtestatud tingimustele. Vaidlustuskomisjonil pole mingit alust asuda seisukohale, et Kolmanda isiku pakkumuses vormis 5 esitatud töötajad ei vasta tingimustele.

7.4. RL p-i 3.15.12 kohaselt töö ühikhind on töö eest makstav tasu, mis muu hulgas sisaldab kõikide vajalike mõõtmiste ja kontrollide läbiviimist ning protokollide või deklaratsioonide koostamist, sealhulgas maandustakistuse, kaitserakenduse tagatise kontroll, kaitse-, PEN- ja potentsiaaliühilustusjuhtide katkematus kontroll, isolatsioonitakistuse mõõte protokollide koostamine, ristmävälja gabariidi mõõtmine, visuaalkontroll jms;

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et RL p 3.15.12 tuleneb see, mida pakkujal peab ühikhinnas arvestama, aga mitte see, et pakkujal peab pakkumuses olema esitatud andmed kasutatava mõõtelabori kohta. Vaidlustaja pole viidanud ühelegi Riigihanke alusdokumentide nõudele, kust tuleneb mõõtelabori kohta pakkumuses andmete esitamise kohustus.

7.5. Eelpooltoodust lähtuvalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Vaidlustaja põhjendused ei anna alust asuda seisukohale, et Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsus on vastuolus RHS-iga.

7.5.1. „Juhised pakkujale“ p-id 4.1 – 4.3. on sõnastatud järgmiselt:

„4.1. Hankija kontrollib esitatud pakkumuste vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele ja nõuetele ning teeb põhjendatud kirjaliku otsuse pakkumuste vastavaks tunnistamise või tagasilükkamise kohta. Hankekomisjon võib sellest teha erandeid vaid seadusega ettenähtud juhtudel. Pakkujat, kelle pakkumus on tagasi lükatud, ei osale edasises

hankemenetluses.

4.2. Hankija lükkab pakkumuse tagasi, kui see ei vasta riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele, kui pakkuja ei esita tähtajaks hankija nõutud selgitusi või pakkuja selgituste põhjal ei ole võimalik üheselt hinnata pakkumuse vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele.

4.3. Hankija võib tunnistada pakkumuse vastavaks, kui selles ei esine sisulisi kõrvalekaldeid riigihanke alusdokumentides nimetatud tingimustest või nõuetest. Hankijal on õigus lükata tagasi iga pakkumus, mis ei vasta riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele ja/või nõuetele. “

Hankija saab lähtuda pakkumuse vastavuse kontrollimisel üksnes Riigihanke alusdokumentides kehtestatud tingimustest ja ei saa peale pakkumuste esitamise tähtpäeva pakkumustele vastavuse tingimusi juurde mõelda.

Pakkumuse saab tagasi lükata ainult siis, kui Riigihanke alusdokumentides on pakkumusele esitatud tingimus ja pakkumus sellele ei vasta.

Oluline asjaolu on ka see, et pakkumuse vastavuse kontroll saab hõlmata ainult selliseid nõudeid, mille täitmine oli nõutav pakkumuse esitamise hetke seisuga, kuid tulevikku (hankelepingu sõlmimise järgsesse perioodi) suunatud nõuded ei pea olema täidetud pakkumuse esitamise hetke seisuga.

Tallinna Halduskohus on oma otsuses 25.01.2024, 3-23-2824, p 32 märkinud, et *Euroopa Kohtu otsusest asjas nr C-927/19 (p 89) nähtub, et hankelepingu täitmise tingimuste järgimist ei tule hinnata hankelepingu sõlmimise hetkel. Hankija peab rangelt kinni pidama enda poolt kindlaks määratud tingimustest, milline kohustus seondub võrdse kohtlemise põhimõttega ja sellest tuleneva läbipaistvuskohustusega (Euroopa Kohtu lahend asjas nr C-42/13, p 42 ja 43), [---].*

Seega ei saa nõustuda Vaidlustajaga, et Hankija oleks pidanud kontrollima Kolmandal isikul kõrpingelabori ja mõõtelabori kasutamise võimalusi ja kõiki lisas 1 nõutud töötajaid. Vaidlustaja arvamus, et Kolmandal isikul pole võimalik neid laboreid RL-i täitmisel kasutada ja et Kolmandal isikul ei saa olla kõiki nõutud töötajaid, ei oma mingit õiguslikku tähendust ega mõju Hankija otsusele tunnistada Kolmanda isiku pakkumus vastavaks. Kahtlus ei saa olla Hankija otsuse aluseks ega ka aluseks tunnistada Hankija otsus kehtetuks.

7.5.2. Hankija on RL-is ette näinud töövõtja vastavad kohustused ja õiguskaitsevahendid nende kohustuste rikkumisel.

RL-i p-ist 4.1.9. tuleneb, et töövõtjal tuleb RL-i täitmise ajal tagada minimaalselt järgmiste õigustega töötajate olemasolu:

- 1) 2 A-pädevuse või sellele vastava kvalifikatsiooniga töötajat;
- 2) 6 C-isiku õigustega töötajat;
- 3) 6 B-isiku (0,23-1 kV) õigustega töötajat;
- 4) 8 tööühma liiget;
- 5) 6 lülitajat 0,23-20 kV õigustega, välja arvatud piirkonnaalajaamad ja jaotusalajaamad;
- 6) 2 lülitajat lülitamisõigustega piirkonna- ja jaotusalajaamades;
- 7) 4 madalpingealuste tööde tegijat;

8) 2 kaablimuhvi paigaldajat.

RL-i p-ist 4.1.10. tuleneb, et töövõtjal tuleb RL-i täitmise ajal tagada minimaalselt järgmiste mehhanismide kasutamise:

- 1) 3 tõstukit;
- 2) 2 mehhanism mastivahetuseks;
- 3) 1 mobiilne kõrgepingelabor, mis võimaldab madalsageduslikku (0,02 ... 0,1 Hz) teimipinget kuni 50 kV ning võimaldab tuvastada kuni 35 kV kaablirikkeid.

RL-i p-ist 8.34.2 tuleneb, et lepingu oluliseks rikkumiseks loetakse muu hulgas *lepingu punktides 4.1.9 ja/või 4.1.10 sätestatud nõutud õigustega personali ja/või mehhanismide korduvat osalist või täielikku puudumist.*

RL p-i 8.35. järgi *lepingu 8.34.2 nimetatud rikkumise igakordsel esinemisel on tellijal õigus nõuda töövõtjalt leppetrahvi kuni 1,5% lepingu kogumaksumusest, kuid lepingu kehtivusajal kokku mitte rohkem kui 4,5% lepingu kogumaksumusest. Lepingu punktis 8.34 nimetatud või viidatud mistahes olulise lepingurikkumise korral on tellijal õigus rakendada kõiki lepingust ja/või seadusest tulenevaid sanktsioone ja/või õiguskaitsevahendeid.*

Seega on RL-s ette nähtud õiguskaitsevahendid juhuks, kui töövõtjal puuduvad lisas 1 nõutud töötajad ja mehhanismid.

8. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse on Vaidlustaja vaidlustanud põhjendusel, et Kolmanda isiku töötajate keskmise palga võrdlus RHS § 115 lg 2 p-i 2 tähenduses ei ole läbi viidud õigesti - lähtutud ei ole elektrivõrkude ehitamise valdkonna keskmisest töötasust.

Vaidlustuskomisjon Vaidlustajaga ei nõustu.

8.1. Vaidlust ei ole selles, et Riigihankes RHS § 115 kohaldub.

Tegemist on ehitustööde Riigihankega ja Hankijal tuli lähtuda RHS § 115 lg-st 2: „*Hankija on kohustatud ehitustööde hankelepingu või ehitustööde kontsessioonilepingu korral, mille eeldatav maksumus on võrdne riigihanke piirmääraga või ületab seda, nõudma pakkujalt, kelle pakkumuse ta kavatses edukaks tunnistada, käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud selgitust, kui:*

- 1) *hankemenetluses on riigihanke alusdokumentidele vastavaks tunnistatud vähemalt kolm pakkumust ja selle pakkuja pakkumuse maksumus on maksumuselt järgmise vastavaks tunnistatud pakkumuse maksumusest vähemalt 10 protsendi võrra madalam või selle pakkuja pakkumuse maksumus on vastavaks tunnistatud pakkumuste maksumuste keskmisest vähemalt 20 protsendi võrra madalam või*
- 2) *pakkuja või tema pakkumuses nimetatud alltöövõtja töötajate keskmine töötasu oli võrdlusperioodi jooksul väiksem kui 70 protsenti sama ajavahemiku keskmisest töötasust hankelepingu esemele vastavas valdkonnas.“*

RHS § 115 lg 3 kohaselt *käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 sätestatu tuvastamiseks nõuab hankija tema määratud mõistliku tähtaja jooksul pakkujalt pakkuja ja pakkumuses nimetatud alltöövõtja asukohariigi pädeva ametiasutuse sellise tõendi esitamist, milles kajastuvad*

järgmised andmed:

- 1) pakkuja makstud keskmine töötasu võrdlusperioodi jooksul;*
- 2) iga pakkumuses nimetatud alltöövõtja keskmine töötasu võrdlusperioodi jooksul;*
- 3) pakkuja ja pakkumuses nimetatud alltöövõtja asukohariigi hankelepingu esemele vastava valdkonna keskmine töötasu võrdlusperioodiga samal ajavahemikul.*

Vastavaks on tunnistatud neli pakkumust ja kuna Kolmanda isiku pakkumuse maksumus on järgmisest vastavaks tunnistatud pakkumuse maksumusest madalam alla 1% ja vastavaks tunnistatud pakkumuste maksumuste keskmisest madalam 17,87%, siis tuli Hankijal lähtuda RHS § 115 lg 2 p-ist 2.

Kolmas isik on Hankijale esitanud Maksu- ja Tolliameti 19.02.2026 tõendi nr 203801712, mille kohaselt Võrgutehnikud OÜ võrdlusperioodi töötajate ja ehitusvaldkonna töötajate keskmise töötasu suhe on 78%.

Kolmas isik on Hankijale esitanud Maksu- ja Tolliameti 26.02.2026 tõendi nr 204277186, mille kohaselt Kolmanda isiku alltöövõtja Hepta Group Energy OÜ võrdlusperioodi töötajate ja ehitusvaldkonna töötajate keskmise töötasu suhe on 139%.

OÜ-1 Takisti töötajad puuduvad.

Tulenevalt esitatud tõenditest pole Hankija alustanud Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse osas RHS § 115 lg 1 alusel kontrollimenetlust.

8.2. Vaidlustaja on ekslikul arvamusel, et kui RHS § 115 lg 2 p-i 2 alusel välja selgitatav keskmine töötasu jääb alla 70%, siis toob see kaasa pakkumuse tagasi lükkamise RHS § 115 lg 8 või lg 9 alusel. Keskmine töötasu alla 70% toob Hankijale kaasa kohustuse alustada pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrolli.

Kuid pakkumuse edukaks tunnistamise otsus tuleb tunnistada kehtetuks ka siis, kui hankija oleks pidanud alustama RHS § 115 lg 1 alusel kontrollimenetlust, aga pole seda teinud.

8.3. RHS § 115 lg 2 p-i 2 järgi tuleb pakkuja või tema pakkumuses nimetatud alltöövõtja töötajate keskmine töötasu oli võrdlusperioodi jooksul väiksem kui 70 protsenti sama ajavahemiku keskmisest töötasust hankelepingu esemele vastavas valdkonnas.

Vaidlus on selles, kuidas aru saada sellest, mis on hankelepingu esemele vastav valdkond.

Riigihanke lühikirjelduse järgi *Elektrilevi OÜ hangib Järvamaa piirkonnas elektrivõrgu tööde teostamist:*

- tehniliste lahenduste koostamist;*
- remondi- ja ehitusprojektide koostamist, sh kinnisasja kasutusõiguse saamiseks lepingute sõlmimist;*
- korrashoiutööde teostamist, sh elektrivõrgu liinikoridoride kiireloomuliste tööde tegemist;*
- ehitustööde teostamist, ühe tellimuse maksumusega reeglina kuni 25 000 eurot koos materjalidega;*
- rikete likvideerimist.*

Riigihanke tulemusena sõlmitakse RL ehitustööde teostamiseks. RHS § 8 lg 5 järgi

ehitustööde hankelepinguga tellib:

1) hankija Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL II lisas või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/25/EL I lisas nimetatud ehitustöid või ehitustöid koos projekteerimisega või

2) teine isik, kes ei ole hankija, ehitustööde tegemist mis tahes rahaliste vahenditega, juhul kui nõuded selleks seab hankija, kellel on otsustav mõju ehitustööde või projekteerimise üle.

Riigihankes on kitsamalt tegemist elektrivõrgu töödega, laiemalt aga ehitustöödega.

Maksu- ja Tolliameti 19.02.2026 ja 26.02.2026 tõendite järgi on võetud aluseks ehitusvaldkonna töötajate keskmine töötasu (majandusaasta aruandes oma põhitegevusalana Eesti Majanduse Tegevusala Klassifikaatori (EMTAK) järgi hoonete ehituse (41), rajatiste ehituse (42) või eriehitustööd (43) määratlenud ettevõtjad).

RHS eelnõu 450 SE seletuskirja (lk 102) järgi *paragrahvis kasutatakse ka mõistet hankelepingu esemele vastav valdkond, mille sisustamise detailsusaste sõltub pädeva ametiasutuse kogutud teabe detailsusest. Maksu- ja Tolliameti hinnangul saaks Eestis hankelepingu esemele vastava valdkonna keskmise töötasu arvestamise aluseks olema kõikide ehitusvaldkonna ettevõtjate (EMTAK koodidega algusega 41-43) töötajate keskmine töötasu. See tähendab, et kõikide EMTAK koodidega 41-43 algavate ettevõtjate poolt töötajatele deklareeritud ja täistööajale teisendatud töötasud liidetakse kokku ja jagatakse liidetavate arvuta (liidetavate arv = töötasude arv kokku).*

Seega on võrdlusperioodi hankelepingu esemele vastavaks valdkonnaks peetud ehitusvaldkonda ja lähtunud vastavate tõendite andmisel ehitusvaldkonna töötajate keskmisest töötasust. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et see on kooskõlas RHS § 115 lg-s 2 hankelepingu esemele vastava valdkonna kohta antud selgitusega RHS-i eelnõu seletuskirjas.

9. Kolmanda isiku kvalifitseerimise otsus ei ole vaidlustatud sisulistel põhjendustele, vaid lähtuvalt hankemenetluse etapiviisilisuse põhimõttest. Kuna Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamise otsus on õiguspärased, siis on õiguspärane ka Kolmanda isiku kui eduka pakkumuse esitanud pakkuja suhtes tehtud otsus tema kvalifitseerimiseks.

10. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 3.

Hankija ja Kolmas isik ei taotlenud kulude väljamõistmist.

Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)